

«Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ: Τακτική ανταρτοπολέμου, μια συγκριτική προσέγγιση

*«Ο ανταρτοπόλεμος είναι μια του πολέμου και ως τοιούτος
είναι το καταλληλότερο μέσον εις χείρας των λαών και των
κρατών δια την υποβοήθηση της εθνικής πολιτικής των, εν
περιπτώσει επιθέσεως ή αμύνης»
Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας-Διγενής¹*

*«Κάθε πόλεμος βασίζεται στο δόλο...Να του επιτίθεται
(του εχθρού) όπου είναι απροετοίμαστος και να εμφανίζεσαι
εκεί που δεν σε περιμένουν»
Sun Tzu²*

Ανταρτοπόλεμος, ανορθόδοξος πόλεμος, πόλεμος ατάκτων και υπό την ευρεία έννοια ειδικές επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από την ονομασία που δίνεται σε αυτές, διεξάγονται από την αρχαιότητα και αποτελούσαν κυρίως επιλογή των πιο αδύνατων έναντι ισχυρότερων αντιπάλων.

Ο πόλεμος μπορεί να διαφέρει σε έκταση, σε χρησιμοποιούμενο οπλισμό, στη συμμετρία όσον αφορά το μέγεθος των αντιπάλων και σε γεωγραφικές περιοχές, αλλά δεν διαφέρει στο ότι είναι αγώνας μεταξύ μαχητών, μια βίαιη σύγκρουση θελήσεων που απειλεί τη ζωή και την ύπαρξη τόσο των εμπολέμων όσο και όσων θεωρούνται παράπλευρες απώλειες.

Η επανάσταση του 1821 είναι μία από τις πλέον κλασσικές περιπτώσεις επιδίωξης επίτευξης πολιτικών και στρατηγικών στόχων αξιοποιώντας μη ορθόδοξα μέσα. Ένας από τους μεγαλύτερους σύγχρονους στρατηγιστές ο Colin Gray, τυποποιεί τους πολέμους που δεν διεξάγονται μεταξύ τακτικών ενόπλων δυνάμεων και τις εντάσσει σε μια ενιαία κατηγορία, αυτήν των «μικρών πολέμων (small wars)»³, αξιοποιώντας την προσέγγιση του Charles E. Callwell⁴.

Ο Callwell ήταν, εν γένει, ο πρώτος που κατέγραψε τακτικές ανταρτοπολέμου και μεθόδους αντιμετώπισής τους, για να εκπαιδεύσει τους στρατιώτες της αποικιοκρατικής Αγγλίας στις «μικρές» εκστρατείες εναντίον «ατάκτων» σωμάτων στις αποικίες, όπως τις χαρακτηρίζει. Στον 20ό αιώνα, οι αποικιοκρατικές δυνάμεις είχαν να αντιμετωπίσουν απελευθερωτικά

¹ Γρίβας-Διγενής, Γεώργιος, Στρατηγός, «Αγών Ε.Ο.Κ.Α. και Ανταρτοπόλεμος», Εκδόσεις Πελασγός, Επανέκδοση 2013.

² Sun Tzu, μτφ. Πικραμένος, Πάνος, «Η Τέχνη του Πολέμου», Έκδοση Περιοδικού Στρατηγική, Αθήνα 1998.

³ Gray, Colin S., «Modern Strategy», OUP, 1999.

⁴ Callwell, Charles E., «Small Wars: A Tactical Textbook for Imperial Soldiers», London, επανέκδοση 1990 (της 1906 έκδοσης).

κινήματα σε πολλές περιοχές, ενώ παράλληλα πολλά επαναστατικά κινήματα χρησιμοποίησαν τακτικές ανταρτοπόλεμου.

Τον αγγλικό στρατό που είχε ήδη αντιμετωπίσει απελευθερωτικά κινήματα στην Ινδία, στην Μαλαισία και στην Κένυα, είχε απέναντι του Αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-1955, υπό τη στρατιωτική καθοδήγηση του Στρατηγού Γεώργιου Δρίβα-Διγενή. Ο ίδιος ο Στρατηγός, όπως έκαναν και οι Mao Tse Tung και ο Che Guevara, εξέδωσε το δικό του εγχειρίδιο με οδηγίες για την διεξαγωγή του ανταρτοπολέμου αξιοποιώντας τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τον Αγώνα.

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσουμε μια συγκριτική ανάλυση του ανταρτοπόλεμου ως μέσου για την επίτευξη των πολιτικών στόχων του Κυπριακού Απελευθερωτικού Αγώνα και της τακτικής που χρησιμοποιήθηκε, υπό το πρίσμα ανάλογων κινήματων σε άλλες χώρες, αξιολογώντας τον και σε σχέση με την εφαρμοστέα τακτική του αγγλικού στρατού.